пройдено.

Дана стаття висвітлює далеко не всі проблеми довузівської підготовки. Далі ми більш докладно розглянемо психолого-педагогічні аспекти викладання математики на підготовчому відділенні, конкретизуємо форми, засоби і методи навчання математиці на підготовчому відділенні технічних внз.

Використана література

1. Вербицький А.А. Реалізується системно – контекстний підхід // Проблеми вищої школи. – 1995. – № 3. – С. 15–17.

2. Ерднієв Б.П., Ерднієв П.М. Укрупнення дидактичних одиниць у навчанні математиці. – М., 1986.

3. Александров Б.Г. Проблеми формування моделі особистості фахівця. – М.: Знання, 1984.

4. Коломієць В.П., Веліканова Л.Н. Деякі методичні особливості проведення занять зі школярами при підготовці у внз // Вища освіта в Росії. – 2002. – № 1. – С. 34–36.

Аннотация

В статье дан анализ математической подготовки слушателей подготовительного отделения к обучению в высшем учебном заведении. В роботе освещены проблемы довузовской подготовки, показаны пути их решения.

Бирюк О.В.
Київський національний лінгвістичний університет

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИ НАВЧАННІ ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНИХ СТАТЕЙ

У контексті розширення співтовариства з країнами-учасницями Об’єднаної Європи та приєднання України до Болонського процесу перед національною вищою освітою стоїть проблема врахування та реалізації Європейських стандартів професійної освіти при підготовці вітчизняних педагогічних кадрів. Щодо професійної підготовки вчителів іноземної мови (ІМ), рекомендації Комітету з питань освіти при Раді Європи вже знайшли своє відображення в Програмі з англійської мови для I-V курсів університетів / інститутів [5]. Суттєвою частиною цієї Програми є соціокультурний компонент навчання ІМ, опанування яким забезпечує володіння ІМ як засобам пізнання іншонаціональної культури та засобом міжкультурної комунікації в професійних, наукових та інших цілях. Тому розробка методики формування у майбутніх учителів соціокультурної компетенції (СКК) є одним із пріоритетних напрямків у методиці викладання ІМ. Формування у майбутніх учителів вказаної компетенції забезпечується використанням у навчальному процесі

раціональної системи вправ. Теоретичним підґрунтям для такої системи, на нашу думку, є визначення чіткої структури та змісту СКК.

Сучасні дослідники-методисти вживають різні терміни для визначення компетенції, що забезпечує володіння ІМ як засобом міжкультурної комунікації, а саме соціокультурна [4; 5; 6], лінгвосоціокультурна [1; 2]. У нашій статті ми користуємося терміном "соціокультурна компетенція", що фіксується в Програмі з англійської мови для I-V курсів університетів / інститутів [5]. СКК розглядається як компонент іншомовної комунікативної [4; 6] чи міжкультурної компетенції [1; 11] або окремий самостійний вид компетенції [2; 5]. Варто зауважити, що дослідники по-різному визначають структуру та зміст СКК відповідно до цілей своїх досліджень. Так, Н.Б.Ішханян виділяє лінгвокраїнознавчий, соціоетнологічний та культурологічний аспекти СКК, дидактичну наповненість яких складають відповідні знання та вміння [2, 9]. Н.Ф.Бориско більш детально розглядає структуру та зміст СКК і виділяє лінгвосоціокультурні знання, навички та вміння, необхідні для реалізації лінгвістичного, культурно-змістовного та соціального аспектів міжкультурної комунікації [1, 272]. Дещо інший підхід до визначення складових СКК пропонується в працях В.В.Сафонової, С.О.Могилевцева, К.О'Sullivan. Згідно з їхніми дослідженням формування СКК відбувається не лише на основі знань, навичок та вмінь, які визначені в проаналізованих вище працях як складові СКК, а також на основі здібностей [6, 107], відношень та орієнтацій [4, 5] чи awareness [11, 98]. На нашу думку, визначення дидактичної наповненості СКК через такі категорії як знання, навички, вміння, а також певний соціально-психологічний компонент дає підґрунтя для формування спеціаліста не лише здатного до міжкультурної комунікації, але й психологічно готового до неї. Але слід зауважити, що розгляд соціально-психологічного компоненту СКК носить в основному теоретичний характер, не підкріплений практичними рекомендаціями щодо його формування та оцінювання рівня сформованості.

Проведений нами аналіз вищенаведених наукових праць свідчить про те, що здійснені дослідження не вичерпують усіх аспектів проблеми визначення структури та змісту СКК, зокрема не розкривається суть цієї компетенції при навчанні читання автентичних іншомовних текстів. Наше дослідження здійснюється в рамках Програми з англійської мови для I-V курсів університетів / інститутів [5], в якій визначаються вимоги щодо формування СКК у процесі навчання читання автентичних публіцистичних текстів. Отже, мета нашої статті – визначити та розглянути структуру й зміст СКК майбутніх учителів при навчанні читання англомовних публіцистичних текстів, під якими

ми розуміємо газетно-журнальні статті.

Наскільки нам відомо, в методичній літературі не існує загальноприйнятого визначення СКК при навчанні читання, тому ми дамо йому робоче визначення. Так, під СКК при навчанні читання іншомовних газетно-журнальних статей ми розуміємо здатність студентів орієнтуватися в корпусі англомовної газетно-журнальної статті, розпізнавати, адекватно розуміти та критично інтерпретувати соціокультурну інформацію, що вона містить. Найчастіше структуру розглядають як властивість тих предметів і явищ, які становлять системи, тому при визначенні структури СКК ми вважаємо доцільним використати системний підхід, який передбачає розгляд досліджуваної категорії (у нашому випадку, СКК) як системи. У філософському словнику система визначається як „сукупність визначених елементів, між якими існує закономірний зв'язок чи взаємодія" [8, 626]. Спираючись на визначення „компетенції" як сукупності знань, навичок і вмінь, що формуються в процесі навчання певної дисципліни [7, 118], під сукупністю елементів досліджуваної категорії як системи ми розуміємо сукупність певних соціокультурних знань, навичок і вмінь. Структуру системи становить „сукупність закономірних зв'язків між її елементами" [8, 626]. На нашу думку, сукупність зв'язків між елементами СКК як системи – соціокультурними знаннями, навичками та вміннями доцільно розглянути в межах двох взаємопов'язаних аспектів: структурно-орієнтовному та країнознавчому. Виділення саме цих аспектів СКК обумовлено характером об'єктів засвоєння при навчанні читання англомовних газетно-журнальних статей. Такими об'єктами засвоєння, на нашу думку, виступають позамовні жанрові та лінгвістичні й екстралінгвістичні соціокультурні характеристики англомовного публіцистичного тексту. Цільовою домінантою структурно-орієнтовного аспекту СКК ми визначаємо оволодіння позамовними жанровими характеристиками англомовного публіцистичного тексту, а саме особливостями його композиційної структури та комунікативними функціями її компонентів. Країнознавчий аспект спрямований на оволодіння лінгвістичними та екстралінгвістичними соціокультурними характеристиками англомовного публіцистичного тексту, вираженими на його поверхневому та глибинному смислових рівнях. Отже, структуру СКК в межах нашого дослідження ми розглядаємо в межах двох аспектів: структурно-орієнтовному та країнознавчому, що відображають сукупність істотних відносно стійких зв'язків між елементами СКК.

Зміст системи визначається як сукупність якісних характеристик її

компонентів [8, 667], тобто соціокультурних знань, навичок і вмінь. Різниця між структурно-орієнтовним та країнознавчим аспектами СКК полягає саме в їхньому змісті, тобто в характері знань, навичок і вмінь, якими оперує студент при оволодінні соціокультурними характеристиками англомовного публіцистичного тексту в процесі його читання. Конкретизація змісту кожного із аспектів СКК залежить від характеру об'єкта засвоєння при навчанні читання. Слід зазначити, що, визначаючи суть соціокультурних знань, навичок і вмінь, ми модифікуємо відповідно до цілей нашого дослідження визначення термінів „знання", „навички" та „вміння", даних у словнику методичних термінів [7, 84, 166, 295, 372]. Розглянемо зміст визначених нами аспектів СКК.

Ми виокремлюємо структурно-орієнтовний аспект СКК, спираючись на дослідження, які доводять вплив структури тексту (formal / genre schema) на розуміння його змісту [10, 191]. Опора на композиційну структуру статті при навчанні читання полегшує прогнозування предмета повідомлення, змісту статті та пошук необхідної інформації, сприяє адекватному розумінню змісту статті в цілому. Дидактичну наповненість цього аспекту СКК ми визначаємо, виходячи зі структурних особливостей тексту англомовної газетно-журнальної статті. Тому об'єктом засвоєння при формуванні знань, навичок і вмінь, які включає цей аспект СКК, виступає композиційна структура англомовного публіцистичного тексту.

Знання, що входять до складу структурно-орієнтовного аспекту СКК, виступають основою для функціонування відповідних навичок і вмінь. Під структурно-функціональними знаннями ми розуміємо знання реципієнтом:

– композиційної структури тексту англомовної газетно-журнальної статті, що має певні соціокультурні особливості;

– комунікативних функцій композиційно-структурних компонентів англомовної газетно-журнальної статті.

На основі цих знань формуються структурно-орієнтовні навички, до яких ми відносимо такі навички:

– виділяти композиційно-структурні компоненти англомовної газетно-журнальної статті;

– визначати комунікативні функції композиційно-структурних компонентів англомовної газетно-журнальної статті.

Розглянуті структурно-функціональні знання та структурно-орієнтовні навички функціонують в рамках відповідних умінь, що забезпечують здатність студентів-читачів орієнтуватися в корпусі англомовної газетно-журнальної статті з урахуванням соціокультурних особливостей її композиційної

структури. До складу структурно-орієнтовного аспекту СКК входять наступні вміння:

– орієнтуватися в структурі тексту англомовної газетно-журнальної статті;

– „читати" та інтерпретувати графічну й образну соціокультурну інформацію, яка передається такими екстралінгвістичними компонентами англомовної газетно-журнальної статті, як схемами, таблицями, ілюстраціями, малюнками, фотографіями, карикатурами тощо;

– прогнозувати предмет повідомлення, зміст та концепцію англомовної газетно-журнальної статті за її композиційно-структурними компонентами.

Отже, структурно-орієнтовний аспект СКК включає структурно-функціональні знання, структурно-орієнтовні навички та вміння, функціонування яких ми розглядаємо підґрунтям для адекватної ідентифікації соціокультурної інформації, вираженої в тексті англомовної газетно-журнальної статті.

Проаналізуємо дидактичну наповненість країнознавчого аспекту СКК при навчанні читання англомовних публіцистичних текстів. При визначенні змісту соціокультурних знань ми спираємося на лінгвістичні та соціально-психологічні передумови формування СКК. Так, ми виділяємо три навчально-мовленнєві одиниці соціокультурного характеру, які складають лінгвістичну основу формування СКК при навчанні читання англомовних публіцистичних текстів, а саме лексичні одиниці (ЛО) – реалії, фонова та конотативна лексика, фразеологізми та мовні афоризми (прислів`я, приказки, крилаті слова та вислови тощо) і текст. На нашу думку, здатність цих навчально-мовленнєвих одиниць акумулювати соціокультурну інформацію дозволяє розглядати їх об'єктами засвоєння при формуванні країнознавчого аспекту СКК. Крім того, успішність формування СКК у процесі навчання читання англомовних текстів газетно-журнальних статей забезпечується оптимальним балансом фонових знань реципієнта (студента) та автора іншомовного тексту, що розглядається нами як одна з соціально-психологічних передумов формування СКК в умовах опосередкованої міжкультурної комунікації. Відповідно до цих передумов ми виділяємо лінгвістичний та екстралінгвістичний складники соціокультурних знань. Так, лінгвістичний складник соціокультурних знань включає сукупність відомостей, відображених у словах-реаліях, фоновій та конотативній лексиці, фразеологізмах і мовних афоризмах, про своєрідність історії, культури, економіки іншомовної країни, побуту, менталітету її народу [4, 6]. У процесі оволодіння цими національно-культурними мовними одиницями передбачається формування знань про:

– джерела національно-культурної інформації в англійській мові;

– лінгвокраїнознавчу та соціолінгвістичну наповненість лексики тем, що вивчаються відповідно до вимог програми;

– відношення еквівалентності та безеквівалентності між одиницями англійської та рідної мов [6, 106].

Під соціокультурними екстралінгвістичними знаннями ми розуміємо результат процесу пізнання іншомовної (англомовної) соціокультурної дійсності, адекватне її відображення в свідомості студента – представника україномовного лінгвосоціуму у вигляді уявлень, суджень, умовиводів, теорій. Ці знання є тим мінімумом фонових знань, оволодіння яким забезпечує адекватну опосередковану масову міжкультурну комунікацію між студентом-читачем та автором англомовного публіцистичного тексту. На основі аналізу змісту соціокультурних екстралінгвістичних знань, розглянутих в ряді праць [1, 272; 4, 6; 6, 106], ми визначаємо цей складник соціокультурних знань як сукупність таких фонів:

– історико-культурного фону, тобто основні відомості з історії країни / країн, мова якої / яких вивчається (з історії культури, економіки, техніки, науки та сучасного стану даних аспектів) та знання про видатних особистостей;

– соціального фону, тобто знання про соціальні стосунки, вікові та соціальні моделі поведінки, ритуальну поведінку, соціокультурні норми поведінки в умовах моно- та міжкультурної комунікації, про основні органи влади та управління, права, свободи та обов’язки особистості – громадянина англомовного суспільства;

– етнокультурного фону, а саме знання про побутову культуру (спосіб та умови життя носіїв мови), національні традиції, звичаї, обряди, свята, про національну ментальність та про систему ціннісних та моральних орієнтирів;

– семіотичного фону – знання про символіку, прийняту в англомовних країнах;

– географічного фону, тобто знання про географічні та природнокліматичні особливості англомовних країн;

– затекстового фону, тобто сукупність знань та відомостей про тип газети, її постійну політичну орієнтацію, екстралінгвістичну ситуацію / контекст, характер об’єкта мовленнєвої репрезентації.

Реалізація соціокультурних знань у процесі опосередкованої масової міжкультурної комунікації можлива за умови сформованості відповідних соціокультурних навичок і вмінь. На основі лінгвістичного складника соціокультурних знань формуються соціокультурні лексичні навички, під

якими ми розуміємо "здатність автоматизовано викликати з довготривалої пам'яті еталон слова, словосполучення або готової фрази (у нашому випадку, лексичних одиниць з національно-культурною семантикою, фразеологізмів та мовних афоризмів) для вирішення комунікативної задачі" [3, 5]. Спираючись на сутність лексичних навичок, розглянутої в соціокультурному / лінгвокраїнознавчому плані в працях методистів [2; 4; 5; 6], ми виділяємо такі соціокультурні лексичні або лінгвокраїнознавчі навички, що забезпечують точність розуміння соціокультурного змісту тексту газетно-журнальної статті на рівні значення:

– розпізнавати у тексті ЛО з національно-культурною семантикою;

– адекватно розуміти ЛО з національно-культурною семантикою, тобто співвідносити їх графічний образ з поняттям та фоном чи конотаціями у тій мірі, що необхідна для розуміння конкретного контексту;

1) виділяти загальнокультурний та національно-специфічний компоненти в ЛО;

2) встановлювати парадигматичні та синтагматичні зв'язки національно-маркованих ЛО з іншими словами;

3) встановлювати відношення еквівалентності – безеквівалентності між національно-маркованими ЛО іноземної та рідної мови;

4) прогнозувати лексичне наповнення тексту за предметом повідомлення.

На основі визначених вище соціокультурних знань та лінгвокраїнознавчих навичок функціонують певні соціокультурні / країнознавчі вміння, які ми розглядаємо як засвоєні студентом способи виконання мовленнєвих дій в умовах вирішення проблемних культурознавчих пізнавально-пошукових та тематично взаємопов'язаних комунікативно-пізнавальних задач при навчанні читання автентичних англомовних газетно-журнальних статей. Об'єктом цих задач є соціокультурна інформація, що міститься в англомовному публіцистичному тексті на обох його смислових рівнях. На поверхневому смисловому рівні публіцистичного тексту соціокультурна інформація є частиною змістовно-фактуальної інформації, що виражена за допомогою ЛО з національно-культурною семантикою та смислових зв'язків між ними. Соціокультурний аспект змістовно-фактуальної інформації містить повідомлення про факти, події, процеси, які відбуваються в сучасному іншокультурному суспільстві. Як правило, розпізнавання та осмислення цього виду інформації не викликає труднощів у студентів, оскільки вона виражена вербально. Для адекватного сприйняття цієї інформації необхідно володіти ЛО з національно-культурною семантикою у всьому обсязі їхніх значень, вміти

“присвоювати” ті з них, які актуалізовані в даному контексті. На глибинному рівні соціокультурний аспект змістовно-концептуальної інформації може бути виражений експліцитно за допомогою оціночної та емоційної конотативної лексики, або імпліцитно. Змістовно-концептуальна інформація публіцистичного тексту повідомляє читачу авторське бачення відношень між фактами, подіями та явищами, описаними засобами фактуальної інформації, розуміння їхніх причинно-наслідкових зв'язків, їхньої ролі в соціальному, економічному, політичному та культурному житті народу. Соціальний характер масової комунікації дозволяє розглядати оцінку фактів, подій, явищ, що є предметом повідомлення, не як індивідуально-авторську, а як суспільну, загальноприйняту. На нашу думку, розуміння суспільної позиції з певного питання, проблеми, відображеної в англомовній публіцистичній статті, сприяє засвоєнню студентами знань про національну систему цінностей, національні стереотипи англомовного лінгвосоціуму, його світосприйняття. Імпліцитна змістовно-концептуальна інформація публіцистичного тексту вилучається із фактуальної на основі наявних у читача фонових знань та внутрішньої логіки.

Виходячи з вищезазначеного, ми виділяємо дві категорії аналізу публіцистичного тексту в аспекті міжкультурної комунікації:

1) соціокультурний факт;

2) суспільна оцінка.

Виділені категорії ми розглядаємо як об’єкти розпізнавання, адекватного розуміння та інтерпретації при навчанні читання англомовних газетно-журнальних статей з метою формування СКК.

При визначенні змісту соціокультурних умінь у процесі навчання читання англомовних публіцистичних текстів ми модифікуємо відповідно до цілей нашого дослідження групи вмінь, розглянутих у праці С.К.Фоломкіної [9, 15]. Крім того, ми спираємося на соціокультурні вміння, визначені Програмою [5, 180] та у праці В.В.Сафонової [6, 107]. Отже, ми виділяємо дві групи соціокультурних умінь при навчанні читання, які забезпечують розуміння або пізнання (I група) та інтерпретацію (II група) соціокультурної інформації, вираженої в тексті експліцитно та імпліцитно на поверхневому та глибинному рівнях. Розглянемо ці групи вмінь:

I. Уміння, пов’язані з розумінням соціокультурної інформації:

1) виділяти в тексті об’єкти соціокультурної змістовно-фактуальної інформації (соціокультурні факти);

2) співвідносити ці факти з метою встановлення їхньої ієрархії, логічного зв’язку, спільності за якоюсь ознакою тощо;

3) узагальнювати вилучені соціокультурні факти;

4) виділяти в тексті експліцитно виражену соціокультурну змістовно-концептуальну інформацію;

5) виводити на основі виділеної соціокультурної змістовно-фактуальної інформації імпліцитно виражену змістовно-концептуальну інформацію.

ІІ. Уміння, пов'язані з інтерпретацією вилученої соціокультурної інформації:

1) оцінювати соціокультурну інформацію, виражену в тексті газетно-журнальної статті;

2) створювати соціокультурний портрет англомовних країн та партнера опосередкованої масової міжкультурної комунікації – автора публіцистичного тексту, представника певної соціальної / суспільної / політичної групи;

3) пов'язувати культуру англомовних країн з рідною культурою, виявляти загальне та відмінне між англомовним та рідним соціокультурними полями на основі власних фонових знань та інформації, отриманої з прочитаного тексту.

Отже, зміст країнознавчого аспекту СКК становлять соціокультурні лінгвістичні та екстралінгвістичні знання, лінгвокраїнознавчі навички та країнознавчі вміння, пов'язані з розумінням й інтерпретацією соціокультурного аспекту змісту тексту.

Формування СКК при навчанні читання англомовних публіцистичних текстів відбувається поетапно, що обумовлено комплексним характером СКК як такої. Відповідно до характеру знань, навичок і вмінь, що формуються, ми виділяємо п'ять етапів формування СКК: 1) структурно-ознайомлювальний етап; 2) структурно-орієнтовний етап; 3) лінгвокраїнознавчий етап; 4) пізнавальний етап; 5) інтерпретаційний етап.

Формування структурно-орієнтовного аспекту СКК реалізується в межах структурно-ознайомлювального та структурно-орієнтовного етапів. Формування країнознавчого аспекту СКК відбувається на лінгвокраїнознавчому, пізнавальному та інтерпретаційному етапах. Розглянемо цільові домінанти кожного з виділених вище етапів формування СКК. Так, мета структурно-ознайомлювального етапу полягає в оволодінні студентами структурно-функціональними знаннями та формуванні структурно-орієнтовних навичок. Структурно-орієнтовний етап передбачає формування та розвиток умінь, що забезпечують орієнтування в корпусі англомовної газетно-журнальної статті. Лінгвокраїнознавчий етап має на меті формування соціокультурних лексичних навичок, що забезпечують засвоєння понятійного значення, лексичного фону та конотацій ЛО з національно-культурним компонентом семантики. На пізнавальному етапі формування СКК формуються

та розвиваються вміння, пов'язані з розумінням соціокультурного аспекту змістовно-фактуальної та змістовно-концептуальної інформації, вираженої на поверхневому та глибинному смислових рівнях тексту англомовної газетно-журнальної статті. Інтерпретаційний етап є завершальним етапом формування СКК при навчанні читання англомовних публіцистичних текстів. Мета цього етапу полягає в формуванні та розвитку вмінь інтерпретувати вилучену соціокультурну інформацію в аспекті діалогу культур. Слід зауважити, що при формуванні СКК у процесі навчання читання більшість навичок формується комплексно і паралельно з мовленнєвими вміннями, тому межі між цими етапами є досить умовними.

Таким чином, під СКК при навчанні читання англомовних публіцистичних текстів ми розуміємо систему соціокультурних знань, навичок та вмінь, що забезпечує здатність студентів орієнтуватися в корпусі англомовного публіцистичного тексту, розпізнавати, адекватно розуміти та критично інтерпретувати експліцитну й імпліцитну соціокультурну інформацію, яку він містить. Враховуючи характер об'єктів засвоєння при навчанні читання англомовних газетно-журнальних статей, у структурі СКК ми виділяємо два аспекти: структурно-орієнтовний та країнознавчий, кожен з яких має свою цільову домінанту. Зміст цих аспектів складають відповідні знання, навички та вміння. Так, до структурно-орієнтовного аспекту СКК входять структурно-функціональні знання, структурно-орієнтовні навички та вміння. Країнознавчий аспект СКК включає лінгвістичні та екстралінгвістичні знання, лінгвокраїнознавчі навички та країнознавчі вміння пізнавального й інтерпретаційного характеру. Відповідно до характеру знань, навичок і вмінь, що формуються в межах структурно-орієнтовного та країнознавчого аспектів СКК, ми виділяємо п'ять етапів формування вказаної компетенції при навчанні читання англомовних публіцистичних текстів. На нашу думку, відображення в системі вправ виділених нами аспектів СКК та етапів їхнього формування забезпечить ефективне формування СКК при навчанні англомовних публіцистичних текстів.

У контексті вирішення проблеми визначення структури та змісту СКК майбутніх вчителів подальшого дослідження вимагає ряд питань. Так, ми вважаємо за доцільне розглянути можливість включення соціально-психологічного компоненту до структури СКК, визначити його зміст, шляхи формування та критерії оцінювання. Крім того, необхідно розглянути загальну структуру та зміст СКК при навчанні читання іншомовних текстів як виду опосередкованого міжкультурного спілкування.

Використана література:

1. Бориско Н.Ф. Теоретические основы создания учебно-методических комплексов для языковой межкультурной подготовки учителей иностранных языков (на материале интенсивного обучения немецкому языку): Дисс. … докт. пед. наук: 13.00.02. – К., 2000. – 508 с.

2. Ишханян Н.Б. Пути формирования лингвосоциокультурной компетенции в интенсивном курсе обучения иностранному языку (английский язык в неязыковом педагогическом вузе): Автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.02 / Моск. гос. ун-т им. М.В. Ломоносова. – М., 1996. – 24 с.

3. Миньяр-Белоручев Р.К. К проблеме формирования иноязычных лексических навыков // Иностранные языки в высшей школе. – М., 1989. – Вып. 22. – С. 3-9.

4. Могилевцев С.А. Формирование социокультурной компетенции на основе англоязычных информационных материалов спутникового телевидения (неязыковой вуз): Автореф. дисс. …канд. пед. наук: 13.00.02 / Минск. гос. лингв. ун-т. – Минск, 2002. – 18 с.

5. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / С.Ю.Ніколаєва, М.І.Соловей та ін. – Вінниця: Вид-во "Нова Книга", 2001. – 247 с.

6. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: Истоки, 1996. – 237 с.

7. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э.Г. Азимов, А.Н. Щукин. – СПб.: Златоуст, 1999. – 472 с.

8. Філософський словник / За ред. В.І.Шинкарука. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.

9. Фоломкина С.К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе: Учеб.-метод. пособие для вузов. – М.: Высш. школа, 1987. – 207 с.

10. Carrell P.L. Evidence of a Formal Schema in Second Language Comprehension // Methods that Work. Ideas for Literacy and Language Teaching. – Boston: Heinle and Heinle Publishers, 1993. – P. 191-205.

11. O'Sullivan K. Understanding Ways. Communicating Between Cultures. – Sydney: Hale and Iremonger Pty Limited, 1994. – 145 p.

Аннотация

В статье определена двухкомпонентная структура социокультурной компетенции будущих учителей в процессе обучения чтению англоязычных газетно-журнальных статей. Раскрывается содержание выделенных компонентов данной компетенции.

Бідюк Н.М.
Хмельницький державний університет

ПРО ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ США ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ НЕЗАЙНЯТОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ УКРАЇНИ

Стрімкий розвиток економіки, науки та техніки, інформаційних технологій вимагає компетентних та конкурентноспроможних спеціалістів, здатних постійно оновлювати свій загальноосвітній, професійний та культурний рівень. Перехідний період зробив актуальним пошук нових форм освіти для населення, які б відповідали сучасним вимогам розвитку суспільства.

У загальному комплексі проблем, пов'язаних із переходом до ринкової